

ТУРЕЗА

БЮЛЛЕТЕН

части 2. НАШРИ 5 / Махеев

Ҷидду ҷаҳдҳои осии марказӣ

Куратори якумин павилони осии марказӣ (2005), ки он “Архиви актуалӣ” ном дошт, - санъатшинос ва назариётчи санъати муосири рус Виктор Мезиано буд, ки кашфкунандаи санъати осии миёнаи собиқ советии то ҳол ба ҳеч кас ношинос мебошад. Намоишгоҳ хеле калон ва бисёрҷанба шуда буд, зеро ки мақсади Павилон дар намоишдодани ҷараёни муосири эҷодии Осии Марказӣ, бо ҳамаи мавзӯҳо ва воситаҳои гуногуншакли ифодакунии он, буд.

Дар соли 2007, дуҷум павилони давлатҳои Осии Марказӣ пешкаш шуда буд, ки бо мавзӯи мусиқӣ

асарҳои пешкаш шуда, гузорад. Павилони Осии Марказӣ “Таъсиси оламҳо” ном гирифт.

Эрмек Ҷениш – намоёнҳои насли аз ҳама ҷавони рассомони қирғизистонӣ мебошад. Аҷабаш он ки барои Эрмек санъат – касб нест, ӯ - духтур мебошад. Мумкин ки барои ҳамин, ба ӯ, нигоҳи тоза имконият медиҳад, ки якҷоякунӣҳои навро дар муҳити одатшуда пайдо намояд. “Матӯҳҳои бардурӯғи дунё” силсила фотоасарҳои бо услуби коллаж иҷро шуда, ки буришро бо қайчиҳо тақлид мекунад, таассуроти якҷояшавии бемаъноии воқеияти парадоксҳои ҳаётро мерасонад.

Асарҳои Анзор Салиҷонов - суратир аз Бухоро, диққати маро ҳоло ду сол пеш аз ин, дар биенналеи Тошкентии санъати муосир, ҷалб карда буданд. Анзор Салиҷонов дар қорҳои худ бо роҳи аз нав шарҳдиҳии таърихи санъат меравад. Ҳамчун асос, сюжетҳои асарҳои классикони аврупоиро гирифта, рассом онҳоро бо мазмуни нав, бо ҷузъҳои ҳаёти худ, фарҳанги осии марказӣ, пур мекунад. Ба ҷои ҳаворихо дар “Шабнишинии махфӣ” ҳам Анзор ва ҳам ҳамсари ӯ, дӯстон ва ҳамкоронаш иштирок менамоёнд, ва дар рӯи миз бошад палав ва нонҳои – оддати гузошта шудаанд. Тамасхуромезӣ, ё ҳатто гуфтан мумкин ки шӯҳии бо фотошоп кардашуда, дар ҳақиқат байни муносибатҳои Ғарбу Шарқ саволҳои ҷидди оварда, худ як тасвири ҷараёни ташаккулёфтае дар санъати осии миёнагӣ мебошад – яъне, саъю кӯшиши доимии рангҳои маҳаллиро нишон додан, ё “ҷавони аз дигарҷо омадаро ба нозанини маҳаллӣ тӯй додан”, мебошад.

Маҳз бо ҳамин чиз рассоми қазоқистонӣ Оксана Шаталова “кӯшиши мубориза бурданро дорад”. Агар гӯем, ки “дар санъат интенсияҳои шарқии машҳур (аз рӯи сухани Эдвард Саид) на танҳо бо Ғарб балки ҳатто бештар бо худӣ Шарқ, таҷдид мешаванд. Агар ки сухан дар мавриди Осии собиқ советӣ гӯем, дар он сурат бисёри лоиҳаҳои таҷдидшавандаи мо, бо ин ё он тарз “аслияти осии” худро таъкид мекунанд”. Оксана бошад кӯшиш менамояд, ки бештар аз “аслияти осии” худ дур шавад, ки хусусан ин ҳам шартан мебошад, зеро ки ӯ рассоми миллаташ рус буда дар Қазоқистон зиндагӣ мекунад. Ӯ кӯшиш мекунад, ки ба ҳолати дар муҳити бештар мазмуни универсалӣ дошта, аз берун нигоҳ кунад.

Давомаш дар саҳифаи 3

«Рассом хоб аст» Елена ва Виктор Воробёвҳо (Қазоқистон)

мутаҳидкунонида шуда, “Мусиқистон” ном гирифт (куратор: Юлия Сорокина. Қазоқистон). Дар барномаи асосии павилон рассоми тоҷикистонӣ Алексей Румянцев (видео-эҷодиёт “Кара-боло”) иштирок намуда буд. Видеои Ҷ. Холиқов “Фалак” дар барномаи махсуси - Медиатека, дароварда шуда буд.

Дар 53-юм Биенналеи Венетсиягӣ Павилони Осии Марказӣ бори сеюм муаррифӣ шуда буд. Куратори павилон - Берал Мадра буд, ки санъатшинос ва куратор аз Туркия, яке аз асосгузори Биенналеи Станбул, мебошад. Барал Мадра қарор гирифт, ки дар концепсияи павилони худ, аз муқаррароти экзотикӣ ба санъати осии марказӣ хос буда дур шаваду, диққати худро ба мазмуни интеллектуалӣ, аз ҷиҳати концептуалӣ комил будани

Он ҷое, ки одамон ва эҷодиёт во мехӯранд

www.bactria.net

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation
Konfederatsiun Šveitscarska

Кӯшишҳои осоиёи марказӣ давоми

Дар намоиши SPA Мумификатсия – рассом ба ваннаи бо шир пур кардашуда даромада, бо ҳамин симои шаҳватангез ва тасаввуф меофарад – яъне беайният ва дар айни замон тасаввуроти ба лафзи, аз анъанаи “ғарбӣ” ва “шарқӣ”, маъмулшуда – спа-салони пурранг барои кадршиносони чизҳои табиӣ ё он ки, ваннаи ширии анъанавии шоҳзодаи шарқ. Дар намоишгоҳ ин намоиш бо шаш сурат ва наворе пешкаш шудааст.

Елена ва Виктор Воробёвҳо, зану шавҳар ва дуэти санъатӣ аз Қазоқистон ҳастанд - “ба мо робитаи мутақобилаи ботинӣ дар ҳаёти воқеӣ муҳим аст. Олами дар гирду атроф будаи худро сурат гирифта мо ин робитаҳои мутақобиларо ба ҳамвории визуалӣ мебарорем ва онро ба тамошобин ҳамчун маҳлули тамаркуз кардашуда пешкаш менамоем. Лекин дар сурати алоҳида ҳам ба мо яклухтӣ, мукамалӣ, сеҳри воқеият (документалӣ), зарур аст”. Яке аз инсталлацияҳои дар павилон ба намоишгузошташон “Рассом хоб аст”,

гирифташударо дар бар мегирад. Ин аз ҳама кори самимии Чамшед мебошад. Вай дар бораи ҳама чиз – дар бораи замона, одамон, давлат ва дар бораи ҳудаш мебошад. Дар бораи истоғҳоии надидаи ҳудаш ва дар бораи он истоғҳое, ки ӯ дар онҳо барои автобуси лозимириро нигоҳқардан хеле дер истодааст. Дар истоғҳоии Чамшед Холиқов ҳама чизро дидан мумкин – Рамзҳои давраи гузаштаро, лоиҳаҳои модернистӣ ва контруктивистӣ, конструксияҳои якхелаи “баднамуд”, манифестҳои идеологӣ, вале эҳтимол аз ҳама камтар дар онҳо самтҳои мунтазиршавии нақлиёти умумӣ хонда мешавад. Функционалнокии конструксияҳо ва муассисаҳои ҷамъиятӣ бо карруфари идеологӣ иваз карда шуда буд, бо маъноҳои ниҳонӣ пур мешуд, ҳамчун фазое барои баамалбарории гоҷҳои санъатӣ шуда буд. Гӯё акнун ҳама чиз ба ҷои ҳудаш омадагӣ барин менамояд - дар шаҳрҳои истоғҳоии кӯҳнаи азимро бо конструксияҳои функционалии фақат аз шишаю оҳан тайёршуда, иваз карданд, ва дар роҳҳои байни деҳотҳову кӯҳистонҳо бошад - нақлиёти умумӣ гӯё ҳеҷ вақт лозим ҳам набуд, аммо истоғҳоии кӯҳна бошад, акнун вазифаи навро иҷро мекунанд ё он ки вайрон ва валангор шуда истодаанд, ва ҳеҷ кас ба онҳо коре надорад... Вале эҳсосоте ором намегузорад, ки гӯё чизи бисёр муҳим ва қиматнок, бо охири автобуси хатсавора, аз ҳаёти мо рафт.

Фото лоиҳаи Чамшед Холиқов «Истоғҳо»

Аз 5-ум то 25-уми сентябр дар МФ “Бохтар” намоишгоҳи Чамшед Холиқов “Истоғҳо” гузаронида мешавад, инчунин корҳои ҷопӣ, электронӣ ва видеоии лоиҳаҳои байналхалқӣ, павилонҳои миллий ва рӯйдодҳое, ки дар 53-юм Биенналеи Венетсия ҳамҷоя гузашта буданд, пешкаш хоҳанд шуд.

Георгий Мамедов
Душанбе-Венетсия

мебошад. Рассом хоб аст ва ӯро бедор кардан, ҷунбондан, ба коре даъват кардан фоида надорад – мегӯянд, муаллифон. Танҳо интизор шудан лозим аст, то ки ӯ ҳудаш бедор шавад ва ба дунё шоҳасареро офарад. Рассоми хобанда, ин ҳам оне, ки дар кисааш шаҳодатномаи Иттифоқи рассомон ва намоишгоҳҳои ҳисоботири дорад, ва мумкин ки боз ҳар яки мо бошем – одамони мутаффакир ва бо эҳсосот, гоҳ-гоҳ аз фикру эҳсосоти худ метарсидагӣ.

Истоғи автобус ҳамчун асари бадеӣ, мисли рамзи давра, мисли тачассуми беақлӣ ва ифроткории бюрократӣ, мисли як чизи муҳим ва гаронбаҳо дар зиндагӣ, мебошад. Маҳз ҳамин тавр, ва шояд боз ягон таври дигар, рассом аз Тоҷикистон - Чамшед Холиқов, ба мо даъват мекунанд, ки ба истоғҳо назар кунем. Фото-лоиҳаи “Истоғҳо” – дар худ зиёда аз 200 сурати истоғҳоии дар ҳар гӯшаю канори Осоиёи Миёна – Тоҷикистон, Ўзбекистон, Қирғизистон акс

Венетсия: зудтар, баландтар, зӯртар...

Венетсия, бешак дар қатори он шаҳрхоест, ки алоҳида ва пурдавом нақл карданро сазовор мебошанд, ва агар имконият бошад онро ҳатман дидан лозим аст. Ташрифи ман ба Венетсия бошад, бо кушодашавии (аслан, мақсади ташриф маҳз ҳамин буд) рӯйдоди бузурге дар олами санъати муосири визуалӣ - Биенналеи Венетсия рост омад. Номи пуррааш Намоишгоҳи байналхалқии бадеӣ - **La Biennale di Venezia**, ки онро дар олами санъат, аксар вақт, бо Бозиҳои олимпӣ баробар мешуморанд. Дар ҳақиқат, Биенналеи Венетсия таърихи зиёда аз сад соларо дар бар мегирад, ва то ҳол биеннале яке аз рӯйдодҳои муҳим ва бузург ба шумор меравад, ки он ҳамчун бозиҳои олимпӣ диққати одамони зиёдеро, ҳам хунармандон ва ҳам “мухлисони” ин санъатро, ҷалб мекунад. Вале монандии ҷиддии байни биеннале ва бозиҳои олимпӣ - дар иштироки миллӣ мебошад. Санъат аз тамоми давлатҳои ҷаҳон дар павилонҳои миллӣ - толорҳои махсуси намоишӣ ва галереяҳо, пешкаш шудааст, ки аз онҳо давлатҳо мебошанд ё онҳоро иҷора гирифтаанд. Мисол, бинои павилони русӣ соли **1911** бо нақшаи меъмор Шусев сохта шудааст. Павилони олмонӣ бошад дар давраи фашистҳо сохта шудааст ва дар услуби меъмории худ аломатҳои ҳамон давраро дорад, ки ин мавзӯ аз тарафи ҳуди рассомони олмонӣ дар онҳо иштирок мекардагӣ, доим танқид карда мешавад.

Лекин барномаи асосии биенналеро намоишгоҳи байнамиллалӣ ишғол менамояд. Концепсия, ҳаёти иштирокчиён ва тартибу низомии намоишии онро куратор (роҳбар), яъне директори биеннале, ки аз тарафи ташкилотчиёни биеннале даъват мешавад, муайян мекунад. Чунин намоишгоҳ бо принсипи худмуаррифии миллӣ ҳеҷ вобаста нест ва иштироки рассомон дар он танҳо аз мувофиқати асарҳои онҳо бо концепсия ва таъби баёншудаи кураторон, вобаста мебошад.

Директори **53**-юм Биенналеи Венетсиягӣ, куратор ва галерист Даниел Бирнбаум буд. Дар олами санъати муосир номи ӯ бисёр машҳур аст. Ӯ муаллифи як қатор китобҳои доир ба назария ва таърихи санъат, куратори рӯйдодҳои калони байналхалқӣ, мисли, ду Биенналеи Москва, мебошад. Номи намоишгоҳ - “Таъсиси оламҳо” (**Making Worlds**) маҳз аз тарафи ӯ пешниҳод карда шудааст - Ин

ибора ба забони ҳамаи давлатҳои, ки рассомони онҳо иштирок намуда буданд, тарҷума шуда буд, инчунин ба забони тоҷикӣ - “Таъсиси оламҳо”.

Ба ғайр аз павилонҳои миллӣ ва намоишгоҳи асосӣ, дар биеннале шумораи зиёди рӯйдодҳои ба ҳам наздик мегузаранд - намоишгоҳҳои коллексияҳо ё осорхонаҳои алоҳида, пешниҳодҳои лоиҳаҳои махсус. Аз рӯи шартҳои биеннале ҳамаи ин лоиҳаҳо бояд танҳо аз тарафи ташкилотҳои ғайритиҷоратӣ пешниҳод шаванд. Дар биеннале санъат фурухта ва харида намешавад.

Нақл кардан он сӯ истад, ҳатто ҳамаи чорабиниҳои биенналеро, эҳтимол дидан душвор аст. Барои ҳамин дар ҳудуди ин мақола ман ҷуръат мекунам танҳо дар бораи он рассомоне ҳарф занам, ки асарҳои онҳо ба ман таассуроти зиёдтарро гузоштаанд. То он ки андешаам беғарозона бошад, як чизро

қайд кардани ҳастам, ки боз яке аз монандиҳои Биенналеи Венетсия ба бозиҳои олимпӣ - дар рақобатнокӣ он мебошад. Дар маросими кушодашавии расмӣ биеннале, ки дар он президенти Италия иштирок мекунад, ба павилон ва рассоми беҳтарин мукофотҳо - «Шерҳои тиллоӣ» дода мешавад. Инчунин ҳаёти ҳакамон метавонанд рассоми ҷавони беҳтаринро ё хали беҳтарини куратории ин ё он лоиҳаро

Боғҳои топологӣи Брюс Наумен

қайд кунанд. Дар **53**-юм Биенналеи Венетсиягӣ павилони миллии беҳтарин аз он ИМА шинохта шуда буд. Дар он, классики зиндаи концептуализми америкоии солҳо **1960**-ум, Брюс Наумен, намоишгоҳи ретроспективии худ - «Боғҳои топологӣ» -ро (**Topological Gardens**) пешниҳод кард. Объекти тадқиқоти санъатӣ барои Наумен, санъат ва рассом - чун тавлидкундаи санъат, мебошад. Дар кори рассомии ӯ мазмуни асосиро бадан ишғол мекунад, аниқтараш узвҳои он - мисол, даст, дастони рассом, ки ба дӯши онҳо вазнинии асосии «тавлидкунии» санъат хобидааст. Ӯ инчунин дар асарҳои сарро бе аҳамият нагузоштааст. Одатан, аз ин сароб мебарояд - мисли шахси, ботини худро изҳоркунанда, яъне ин тафсири маҷозии рассом - тавлидкундаи санъат, мебошад.

Венетсия: зудтар, баландтар, зӯртар... *давомиаш*

Ин «Шери тиллоӣ» барои павилони беҳтарин, баҳсҳои зиёдро, агар ғазаб нагӯем, ба вучуд овард. Ҳисобида мешавад, ки биеннале на он ки комёбиҳои гузаштаре, балки самтҳои асосии ояндаре бояд муайян кунад. Барои ин мақсадҳо мукофоти махсус вучуд дорад – барои саҳмигузори дар соҳаи санъат, дода мешавад. Имсол дорандаҳои «Шерҳои тиллоӣ» барои ҳамин саҳми Йоко Оно ва Чон Балдесарӣ шуданд. Йоко Оно – ба мо пеш аз

Санъат, ки мо онро ҳоло кам-кам бошад ҳам, вале тасвири меномем, аллакай кайҳо чунин нест. Баръакс, санъати муосирри визуалӣ кӯшиш мекунад, ки аз тасвиринамоии ҳаёт, аз нав бавучудовари сунъии он дур шуда, бештар табиӣ ва ба ҳаёт наздик шуданро кӯшиш мекунад, на муқобили ин.

Кори Роман Ондак (**Roman Ondak**) *Гирех (Loop)*, ки дар павилони Чехия ва Словакия пешкаш шуда буд, дар ин сабаб кӯшиш равшанӣ ва осонии бештарро ба даст меорад - рассом дар даруни павилон ҳамон хел буттаҳоеро, ки дар гирди бино мерӯянд, шинонда, бо ҳамин сарҳади байни беруну дарунро, табиӣ ва сунъиро тоза мекунад.

Пиндошта мешавад, ки санъати муосир бояд воқеъӣ бошад, яъне масъалаҳои ҷиддии иҷтимоӣ ва сиёсии имрӯзаро инъикос намояд. Чунин санъат аксар вақт кӯтоҳмуддат менамояд, яъне «бар қасди ҳамин рӯз», ҳатто аз як ҷиҳат ба соҳаи рӯзноманигорӣ ва нашриёт мебарорад. Шахсан ман, ба чунин санъат, бо дилхунукӣ назар мекунам, аммо яке аз ҳамин хел лоиҳаҳо ба ман таассуроти калонро гузошт. Рассоми эстонӣ Кристина Норман ба проблемаи мансубияти миллий, аз миқёси рӯйдодҳои ду сол пеш гузашта, рӯй овардааст. Асараш ба воқеаи аз маркази шаҳр ба

қабристонии аскарон, кӯчонидани муҷассамаи озодқардагони Таллин - «Аскарӣ биринҷӣ», чи тавре ки меномандаш, вобаста карда шудааст. Ҳодисаҳои моҳи майи соли **2007** ҷомеаи эстонхоро ба ду гурӯҳи оштинопазир ҷудо карда буд. Ҳамчун лоиҳаи бадеӣ, мумкин ки зиёдатр аз он, ҳамчун қарорӣ граждонӣ, Кристина нусхаи аз ғач кардашудаи «тиллоӣ» «Аскарӣ биринҷиро» бо андозаи ҳақиқӣ сохта онро дар ҷое, ки муҷассама меистод, мегузорад. Дар гирди муҷассама одамон ҳамчун мешаванд - асосан аҳолии русзабони Эстония.

Тамошобинон чизҳои намоишгоҳро истифода менамоянд.

ҳама ҳамчун ҳамсари Чон Ленони фавкулудда маълум буда, ӯ яке аз асосгузори перформанс, ҳамчун жанри санъати визуалӣ муосир, мебошад. Чон Балдесарӣ бошад, боз намоишдаи концептуализми америкоӣ, яке аз обрӯмандтарин ва маънидортарин рассомони муосир мебошад, ки ӯ, ба гуфти аъзои ҳақамон тавонистааст услуби визуалӣ худро эҷод карда, ба эҷодиёти чанд насли рассомони дигар таъсири худро гузорад.

Шарм мебарам, ки ман ба лоиҳае, ки муаллифаш Тобиас Реберг (**Tobias Rehberger**) аз Олмон мебошад, ва ҳамчун ба рассоми беҳтарин ба ӯ, «Шерри тиллоӣ» дода шуд, диққат надодам (ба вучуди он ки аз наздаш чандин бор мегузаштам). Лоиҳа бо худ ороиши дохили қаҳвахонаи биенналеро муаррифӣ мекунад... Мукофот ба рассом маҳз барои ҷузъиёти санъатро бо тарзи ғайристандартӣ муаррифӣ намудан, дарк намудани табиноти он, ки берун аз фазои намоишӣ оддӣ ба фазои функционалӣ мебарояд, дода шуда буд.

Дар воқеъ ин эҷоди хунар дар бисёр ҷиҳатҳо самти асосиро дар санъати муосирри визуалӣ аз нав муаррифӣ мекунад - яъне яқшавии ниҳоят бештарро бо зиндагӣ, бо ҳаррӯза.

Кори эҷодии Роман Ондак «Гирех».

Венетсия: зудтар, баландтар, зўртар... *давомаш*

Аммо вай дар он чо дер истода натавонист. Вай дар лоиҳаи худ, ки *Баъд аз ҷанг (After-War)* ном дорад, инчунин ҷиҳати ҳақиқии рӯйдодро сабт кардааст - аз наворҳои пуртаъсири гулшинонӣ ва табрикотии ветеранҳо дар рӯзи 9-уми май сар карда, то наворҳои шармовар ва нафратовари ҷавонони ғазабнок, ки ба ҷои пешина баргардонидани муҷассамаро эътироз намуда, бо ин, якбора бутикҳо ва дӯконҳои хӯроквориро валангор мекарданд. Ба ҳеҷ ягон хулосагӯӣ иддао накарда, ин кори эҷодӣ ба гуфти як шиноси ман «бо пуррагии баёнот касро тарафдор мекунад».

Дар мавзӯи ба мо воқеӣ - муҳожирати меҳнатӣ, як рассоми полякӣ Кшиштоф Водичко бо лоиҳаи *Меҳмонон*, худро изҳор кардааст. Фазои торикӣ даруни павилон бо овозҳо пур шудааст, ки танҳо бо тарҳи симои муҳожирони меҳнатӣ - мардону занони ба Полша аз ҳар гуна давлатҳои дунё меомада ва бо ҳар гуна забонҳо ҳарф мезада, фарқ карда мешавад. Онҳо қиссаҳои хурди худро нақл мекунанд - кадоме шиносномаашро гум кардааст, ба касе корфармо пул наодоаст... Вақте ки аз дӯстонам дар бораи ин кори эҷодӣ шунидам, ман фикр мекардам, ки дар тарзи визуали онро хоҳам дид, ки тундии масъалаи бардоштаро қайд мекардагӣ бошад, аммо каме ноумед гардидам, ба назари ман, бо сохтакорӣ доштани ин инсталлятсия.

Дуэти рассомону кураторони даниягиву-норвегӣ Майкл Элмгрин ва Ингара Драгсет (*Elmgreen & Dragset*), ки аз тарафи ҳайати ҳакамон, барои корнамоии кураторӣ, махсус номбар шуда буданд, лоиҳаи калонеро бо номи «Коллекционер» (*The Collector*) иҷро намуда, павилонҳои Дания ва Скандинавияро (Норвегия, Шветсия, Финляндия), ки дар ҳамсоиягӣ буданд, ба хонаҳои истиқоматӣ табдил доданд. Интерери ин хонахоро қорҳои 24 рассом ва дизайнерони байналхалқӣ, инчунин, асарҳои ин ду эҷодкор, ташкил намуданд. Чунин тафсири фазои намоишгоҳ, боз як кӯшиши ниҳоят бештар ҳамҷоя намудани санъат ва ҳаёт буда, ба тамошобин эҳсосоти ба ҷои ниҳонӣ, оилавӣ, як дарача монанди ҳамон гапи «хасро аз хона намебароранд» барин, ворид шуданро меदिҳад. Кураторон қасдан ҷузъиёти намуди зоҳирии кори намоиширо - қариб ки бо ҳамаи чизҳо, тақвият доданд. Ҷузъҳои интерерро истифода намудан мумкин буд, мисол рӯи миз нишастан, ба диван дароз кашидан, аз раф китобро гирифтан (дар мавридаш гӯям, ман ҳам дар он чо китобе ро ёфтам, ки он дар китобхонаам ҳаст).

Тафсири начандон калони павилонҳои Венетсияро ҷамъбаст карда, қайд мекунам, ки аз Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил, ба ғайр аз Россия, павилонҳои худро Озорбойҷон, Арманистон, Гурҷистон ва Украина пешкаш намуда буданд.

Шавқӣ бештарро павилонҳои русӣ ва украинӣ оварданд. Вале ин завқӣ бештар

Қисме аз инсталлятсияи лоиҳаи данияву-норвегия «Коллекционер»

фароғатӣ буд, на он ки санъатӣ. Кушодашавии павилони русӣ бо шабнишинии аз ҳама олиҷаноб дар меҳмонхонаи аз ҳама қимат дар Венетсия гузаронида шуда буд, ки дар он гӯё ба сафари саёҳатӣ (яъне онҳо танҳо барои маҳфили шабнишинӣ омада буданду намоишгоҳро навиданд) соҳибкорони калони рус - аъзои клуби «Сноб» - шарикӣ расмӣ павилони русӣ, даъват карда шуда буданд. Ҳаводори асосии санъати муосир Борис Абрамович ҳам, дар Венетсия номаълум намонд, ки ба Венетсия бо яхтаи худ ва бо дугонааш Даша Жукова омад. Даша муассиси маркази москвасии фарҳанги муосир «Гараж» мебошад, ӯ ҳамон чо, дар яхта рӯзи таваллуди худро қайд намуд. Ана ҳамин тавр санъат вазифаҳои иҷтимоии худро ҳал мекунад...

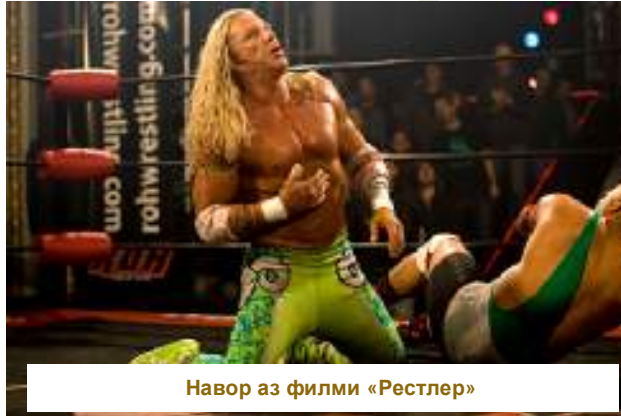
Давлатҳои Осиёи Марказӣ - Қазоқистон, Қирғизистон, Тоҷикистон ва Ўзбекистон бо павилонҳои минтақавӣ муаррифӣ шуда буданд. Дар бораи павилони Осиёи Марказӣ ва рассомони дар он иштирокварзида шарҳи алоҳида нашр хоҳад шуд.

Георгий Мамедов (Венетсия – Душанбе)

Павилони Украина

Дар чаҳорҷӯбаи оғози синамо-фестивали венетсиягӣ, мо мехостем, ки ба диққати шумо иштирокчиёни пешинаи ин рӯйдодро муаррифӣ намоем. Дар синамонамоишҳо намунаҳои намоёни равияи «синамои дигар», мисли «Рестлер»-и Дарен Аранофски, ки соли гузашта шерри теллоиро ноил гардид, филм «Вожделиение»-и Анг Ли, бо шери тиллоӣ дар соли 2007, «Бумажный солдат», иштирокчии 2008-ум сол ва дорандаи мукофоти баъди кории операторӣ, ва инчунин филми «Дикое поле» ва «Кош ба Кош», иштирок менасоянд.

Навор аз филми «Рестлер»

«Рестлер» бо ҳама шукӯҳу ҳашамати худ филми ниҳоят беҳамто мебошад. Моли донашумор. Он ҷое, ки дар воқеият аллакай боксёри пири дар вақташ саломатии худро барои принсипҳои мардона эҳтиёт нокарда ва аз намоишкоруна луч кардани вайроншавии худ шарм надошта, дар синамо рестлери пири дар синни 15 солагии худ, бо риояи қоидаҳо зиндагӣкунада, мебошад.

Рэнди «Таран» Робинсон – монанди бриллиант – шикаста шуда ва вайрон шудаистода, бадбахт ва танҳо, қариб ки бедарухона мебошад. Айбе нест, агар чунин шахсро раҳм карда ашки чашмонатон биёяд, барои ҳамин худатонро нақапед – бо ашкони секатора гиристан гиред.

Ақидае ҳаст, ки «Рестлер» бештар барои ба ӯ ғамхӯрдан неву, балки барои андеша намудан офарида шудааст. Ҳамчун далели ин, ҳатто гуфтан шарм мекунам, сена-

рияи пуррае, ки дар он ба персонажи Рурк раҳме нест, мебошад - ақалан барои он ки ӯ, ба одами ногаҳон дарк намудае, ки чӣ гуна душвории гувороро ба ӯ коинот тайёр намудааст, монанди надорад. Албатта, драма ҳам вучуд дорад, вале зеро ки худ филм шиори «Хайр чиро шумо мехостед? Чизеро ки сазовор буд, ҳамонро гирфт.» -ро, риоя мекунад, аз ин сабаб, ягон намуди таҳқиркунӣ дида намешавад.

«Рестлер» гӯё аз мо мепурсад, ки: агар ҳамаи он корҳою воқеаҳои Рэнди оина ва дуд бошанд, пас барои чӣ доғҳои ҳақиқӣ ҳастанд? Ў дарҳол ва бераҳмона ҷавоб медиҳад, ки чунин мафҳум мисли имконияти дуҷум тамоман вучуд надорад, фақат якто ҳаст, ва баъд аз интиҳоб кардан камтарин чиз мемонад – шарманда нашудан. Ва сарфи назар аз он ки шумо чӣ фикр кардаед, филм барои қаҳрамони асосӣ танҳо бо тарзи хушбахтона тамом мешавад.

Ақалан як бор чаноби Аранофски синамои комилан фаҳморо ба навор гирифтааст – ва ҳар кас барои онро бо тарзи худаш қабул кардан, озод ҳаст. Охир чунин дostonҳои Дарен Аранофскиро, мисли «Фонтан» ва «Реквием по мечте»-ро аз хотир баровардан мушқил аст, ва ман бо ин хурсанд ҳастам. Ба Микки Рурк таъзим ва суҳанҳои сипосгузоруна.

«Вожделиение» Анг Ли

Гуфтан душвор аст, ки ошиқ-қаҳрамони асосӣ-ро чӣ мақсаде ба амалҳои фалокатовар тела меод: шояд ин рағбат буд, ё шояд, сарфи назар аз ҳама чиз, нафрат бошад. Ё шояд, маҳз ҳамин аст ишқи ҳақиқӣ?

Ба назар менамояд, ки Анг Ли изҳор кардани буд, ки қувваи асосӣ, ё худ моҳияти филм – дар номаш мебошад. «Вожделиение» (Нафсоният) - ин охир ягона калимаи хоҳишро ба ҳаракат мевардагӣ, хоҳиши дигар инсонро ба худ мекашадагӣ мебошад – ва, муҳимаш дар он аст, ки ин хоҳиши эгоистӣ аст. Ва ҳамин тавр, маҳз дар эгоизми ду қаҳрамони асосӣ ҳамаи филм сохта шудааст – ва тамошо намудани ин ду шахсиятҳои бақувват, шахсиятҳои нафис ва тобовар, вақте ки онҳо дар ҳолати аз ягдигар мӯҳтоҷ шудан наздик ҳастанд – лаззати ҳаяҷоновар мебошад.

Навор аз филми «Вожделиение» (Нафсоният)